

# Gevraagd: academicus (m/v)

*H.R.B.M. Kummeling*

‘De academicus weet niet alleen de weg in vakliteratuur en jurisprudentie, maar kan die vakkennis ook creatief gebruiken. Hij is niet een afstandelijke, afwachtende Toetsers van oplossingen die anderen hem ter beoordeling voorleggen, maar een betrokken, initiatiefrijke meedenker die zich verantwoordelijk voelt en maakt voor het vinden van de beste oplossing voor een voorliggend probleem. Daartoe is hij in staat om praktijkproblemen juridisch te kwalificeren en te analyseren, mogelijke oplossingen kritisch, creatief en met grote kennis van zaken te verkennen en te evalueren, en uit de alternatieven de best mogelijke oplossing te kiezen en voor te stellen. Hij heeft daarbij het vermogen om uit een grote hoeveelheid informatie de juridisch relevante feiten te selecteren. En verder heeft hij oog voor de politieke en maatschappelijke context waarin hij functioneert, en voor de verschillende rollen, belangen en posities van de betrokken partijen daarin.

In dat complexe proces van probleemverheldering naar oplossingskeuze toont hij zich een communicatief en sociaal vaardige gesprekspartner die goed kan luisteren, openstaat voor kritiek en commentaar en op gepaste wijze feedback aan anderen kan geven. Zijn wetenschappelijke methode is de retorica – na kennisname van wetenschappelijke literatuur, wetgeving en jurisprudentie vormt hij zich een mening, velst een weloverwogen oordeel, neemt stelling, gaat het debat aan en overtuigt met kracht van argumenten en op basis van logisch redeneren.

Hij is maatschappelijk bewust en bewogen, cultureel ontwikkeld en spreekt zijn talen.'

Wordt hier gesmeekt om de terugkeer op aarde van De Verlosser, was de eerste gedachte die bij mij opkwam bij eerste (her)lezing. Bij nadere kennisname blijkt het toch te gaan om de (hopelijk) wat minder onaardse verschijning van de ideale jurist, althans in mijn ogen. Het bovenstaande citaat is namelijk van mijzelf. Het stamt uit een rapport dat in 1999 is verschenen bij het Interfacultair instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievaardigheden van de Universiteit Utrecht (IVLOS). Dat rapport was een onderdeel van een hele reeks van onderzoeken en onderzoekjes die de afgelopen jaren aan de Universiteit Utrecht werden uitgevoerd ter versterking van de academische vorming aan diezelfde universiteit. Was het daarmee slecht gesteld dan? Natuurlijk niet! Maar het kan altijd beter – dat ontevredenheid met de *status quo* ook een kenmerk is van een academicus, was ik dus vergeten. Nuttig is dan dat op gezette tijden wordt nagedacht over de vraag welk soort academicus de faculteiten dienen af te leveren aan de maatschappij. Vervolgens is het dan aan de universitaire opleiders om goed na te denken over de vraag welke didactische werkvormen, maar ook toetsvormen moeten worden ingezet om de ideale academicus 'af te kunnen leveren'.

Dat een universiteit een bijdrage dient te leveren aan academische vorming, daar is iedereen wel van overtuigd, maar als het gaat om de vraag of daar ook actief aan gewerkt moet worden, en zo ja hoe, gaan de meningen uiteen. 'Als je aan een universiteit studeert, word je per definitie academisch gevormd', of 'Aandacht voor academische vaardigheden leidt tot verschooling'. Ziehier een aantal hardnekkige misverstanden die er over academische vorming bestaan. Wie werkt aan een universiteit wordt er regelmatig mee geconfronteerd. Ook bij de buitenwereld bestaan merkwaardige beelden van het onderwijs aan een universiteit. Zo vertelde een decaan van een middelbare school mij een tijdje geleden dat zijn school een goede methode gevonden



had voor de voorbereiding van hun leerlingen op een universitaire studie: zij werden getraind in het volgen van hoorcolleges! Natuurlijk is een zekere luistertraining vooral voor juristen zeer nuttig. In hun latere beroepspraktijk zullen immers velen geconfronteerd worden met oeverloze pleidooien van advocaten, eindeloze requisitoiren van officieren van justitie, monotoon voorgedragen rechterlijke uitspraken om nog maar te zwijgen van de weinig inspirerende uiteenzettingen van politici in eerste, tweede, derde et cetera termijn. Luistervaardigheid is echter niet het grootste probleem van (aanstaande) juridische academici. Hun problemen zitten meer in de spreekvaardigheid en schrijfvaardigheid. Ook breekt het juristen nogal eens op dat zij louter en alleen gericht zijn op het recht, dat zij geen oog hebben voor andere wetenschapsdisciplines, nauwelijks weet van de praktijk hebben en soms een bijna Hegeliaanse opvatting over de praktijk hebben: Passen de feiten niet in de theorie? Dat is dan jammer voor de feiten!

Het is dan ook terecht dat in de afgelopen jaren sommige juridische faculteiten veel tijd hebben gestoken in verdere 'academisering' van de opleiding. Spreek- en schrijfvaardigheid zijn veel meer centraal komen te staan. Met de training van onderzoeksvaardigheden wordt al in het eerste jaar begonnen, althans in Utrecht. Met het openzetten van de luiken naar de praktijk en andere wetenschapsdisciplines is het wisselend gesteld, zo is mijn indruk. Er zijn opleidingen die zich weer meer zijn gaan richten op de kerndisciplines en 'ballast' overboord hebben gegooid. Terwijl andere zich zijn gaan realiseren dat de universiteit niet iedere ontwikkeling die haar bakermat in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw heeft buiten boord moet gooien.

Na ruim twintig jaar gedoceed te hebben aan drie universiteiten is mijn ervaring 'academiseren kun je leren'. En die stelling gaat in al haar betekenissen op voor zowel docenten als studenten. Er is slechts één, en dan wel zeer vanzelfsprekende, kanttekening te plaatsen: er moet wel een begin van aanleg en belangstelling zijn. Iedereen weet

dat met name de juridische opleidingen kampen met een grote toeloop van eerstejaarsstudenten, die zich met volstrekt verkeerde beelden, of zelfs helemaal geen beelden, hebben ingeschreven voor de studie. Bij de voorlichting, die ik vrijwel ieder jaar verzorg, heb ik dan allemaal teksten paraat als: 'Als je de maatschappelijke ontwikkelingen slechts volgt via *Hart van Nederland* dan heb je hier niets te zoeken.' Of: 'Als je de middelbare school vooral hebt gehaald door het uit je hoofd leren van de stof, ga dan vooral naar het hbo.' Ieder jaar blijkt weer dat mijn verhaal onvoldoende afschrikkende werking heeft; er komen te veel studenten binnen die zelfs een minimaal begin van een academische attitude missen. Gelukkig raken we de meesten nu via het bindend studieadvies kwijt, maar het blijft zonde van al die verspilde tijd en moeite. Het is om die reden dat ik de advertentietekst die de titel van dit stukje vormt niet alleen relevant vind voor de afgestudeerde jurist, maar ook voor de (aanstaande) eerstejaarsstudent.

Prof. mr. H.R.B.M. Kummeling is hoogleraar Staatsrecht en Vergelijkend staatsrecht aan de Universiteit Utrecht. Zijn belangrijkste huidige nevenfuncties zijn voorzitter Kiesraad en voorzitter (plaatsvervangend) Awb-bezwarencommissie ministerie van VWS. Hij is gepromoveerd op 3 november 1988 bij prof. mr. C.A.J.M. Kortmann aan de toen nog geheten Katholieke Universiteit Nijmegen op het proefschrift *Adviesring in het publiekrecht. Een rechtsvergelijkende studie.*





Universiteit Utrecht

Universiteitsbibliotheek Utrecht  
Postbus 80124  
3508 TC Utrecht

Telefoon 030-253 6612

*Utrecht University Library  
PO Box 80124  
3508 TC Utrecht  
The Netherlands*

*Phone +31 30 253 6612*

Dit is een elektronische levering van het door u aangevraagde document.  
Uitsluitend voor persoonlijk gebruik.

Bij vragen over de levering mail naar [bibliotheek@uu.nl](mailto:bibliotheek@uu.nl)

This is an electronic delivery of the document you requested.  
For personal use only.

If you have questions please mail to [library@uu.nl](mailto:library@uu.nl)



# Taverne

Status  
Documentlevering  
Bron  
PATRON  
Indiener  
QGJ  
Verstrekkers

Type  
Kopiëren  
Aanvraagdatum  
11/12/2019  
Ontvangstdatum

OCLC #  
783367549  
Uiterlijk nodig  
12/12/2019



199926277

Vervaldatum

aangevraagd u3B 12/11

## Bibliografische informatie

Lokale ID RTH : C60-95

Auteur J G Brouwer

Titel Wat maakt een goed jurist? : over de academische vorming en het recht /

Impressum Den Haag : Boom Juridische uitgevers, 2005

ISBN

Auteur artikel Kummeling

Titel artikel Gevraagd academicus (m/v)

Materiaal Series

Editie

Jaargang

Nummer

Datum 2005

Pagina's 89-92

## INFORMATIE OVER IBL

Geverifieerd source=unknown

Max. kosten OCLC IFM - 6.50 EUR

Leenkosten

Beperkingen

Onderdeel van

Copyright US:CCG

Verzenddatum

Faxnummer

E-mail

ODYSSEY

ARIEL FTP

Ariel e-mail

Factuur aan UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

IBL BUREAU

POSTBUS 80124

UTRECHT, NL 3508 TC

## Lenerinformatie

Lener-ID Donge101@soliscom.uu.nl

Status lener UU staff

Telefoon lener

Fax lener

E-mail lener G.vanDongen@uu.nl

Opmerking m.b.t. lener TAVERNE PURE ID 1692323

Naam lener van Dongen, Guido

Adres lener , NL

Afdeling lener Please select

Ophaallocatie

## Verzendinformatie

Verzenden via Library Mail

Verzenden aan UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

IBL BUREAU

POSTBUS 80124

UTRECHT, NL 3508 TC

Retour via

Retour aan

4 x